

การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ.
(ร่าง พ.ร.บ. คนบ.)

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. (ร่าง พ.ร.บ. คนบ.) ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.) ตรวจสอบพิจารณา ในวันนี้ สคก. ได้ตรวจสอบพิจารณา ร่าง พ.ร.บ. คนบ. เสร็จแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กระทรวงการคลังเห็นควรให้มีการดำเนินการจัดให้มีการเปิดรับฟังความคิดเห็นต่อร่าง พ.ร.บ. คนบ. ที่ผ่านการตรวจสอบพิจารณาของ สคก. โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาหรือทำภารกิจในเรื่องนั้น รวมทั้งความมุ่งหมายและผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์

๑.๑ สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ปัจจุบันระบบบำเหน็จบำนาญทั้งภาครัฐและภาคเอกชนของประเทศไทยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหลายหน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงการคลัง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน และกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้มีข้อจำกัดในการกำหนดนโยบาย การกำกับดูแล และการส่งเสริมระบบหลักประกันเมื่อพ้นวัยทำงานในภาพรวม ส่งผลให้การดำเนินงานมีความซ้ำซ้อนด้านงบประมาณและบุคลากร

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมาย

เนื่องจากปัจจุบันระบบบำเหน็จบำนาญทั้งภาครัฐและภาคเอกชนของประเทศไทยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหลายหน่วยงาน ทำให้มีข้อจำกัดในการกำหนดนโยบาย การกำกับดูแล และการส่งเสริมระบบหลักประกันรายได้เมื่อพ้นวัยทำงานในภาพรวม ส่งผลให้การดำเนินงานมีความซ้ำซ้อนด้านงบประมาณและบุคลากร ดังนั้น เพื่อให้การกำหนดนโยบายด้านหลักประกันรายได้เมื่อพ้นวัยทำงานเป็นไปในแนวทางเดียวกันสมควรมีคณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญแห่งชาติทำหน้าที่จัดทำนโยบาย แผนแม่บท และแนวทางการพัฒนาระบบบำเหน็จบำนาญของประเทศในภาพรวมให้สอดคล้องกัน ประสานการกำหนดนโยบายกองทุนการออมเพื่อการชราภาพของทุกหน่วยงานเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน และพัฒนาระบบบำเหน็จบำนาญให้ครอบคลุมผู้พ้นวัยทำงานทั้งหมด ให้มีความมั่นคงด้านรายได้เมื่อพ้นวัยทำงานและเพียงพอต่อการดำรงชีพอย่างมั่นคงและมีคุณภาพ รวมทั้งกำหนดอัตราบำเหน็จบำนาญพื้นฐานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๑.๓ ความมุ่งหมายและผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์

มีนโยบาย แผนแม่บท และแนวทางการพัฒนาระบบบำเหน็จบำนาญของประเทศในภาพรวมให้สอดคล้องกัน ประสานนโยบายกองทุนการออมเพื่อการชราภาพทุกหน่วยงานลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน พัฒนาระบบบำเหน็จบำนาญให้ครอบคลุมผู้พ้นวัยทำงานทั้งหมด ให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีความเป็นธรรม เกิดความมั่นคงและยั่งยืน รวมทั้งจัดทำอัตราบำเหน็จบำนาญพื้นฐานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ซึ่งจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาคทางสังคม

๒.สาระสำคัญของร่างกฎหมาย

๒.๑ องค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ

คณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ (คนบ.) มีองค์ประกอบ ๒๓ คน ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงแรงงาน เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เลขาธิการคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย และเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ผู้แทนคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสภาเกษตรกรแห่งชาติ ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้าคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ด้านการคลัง ด้านการเงินการลงทุน ด้านเศรษฐศาสตร์ หรือด้านสวัสดิการสังคม เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ คนบ. โดยมีหน้าที่และอำนาจ ในการรับ เก็บรวบรวม ประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบบำเหน็จบำนาญ ติดตาม ตรวจสอบ ประสานงาน สนับสนุน หรือเร่งรัดการดำเนินการตามนโยบาย แผนแม่บท และแนวทางการพัฒนาระบบบำเหน็จบำนาญของประเทศ (แผนฯ) รวมทั้งศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์และวิจัยเพื่อส่งเสริมและพัฒนาระบบบำเหน็จบำนาญของประเทศ เป็นต้น

๒.๒ หน้าที่และอำนาจของ คนบ.

(๑) กำหนดนโยบาย แผนแม่บท และแนวทางการพัฒนาระบบบำเหน็จบำนาญของประเทศให้ครอบคลุมผู้พ้นวัยทำงานทั้งหมดให้เพียงพอต่อการดำรงชีพอย่างมั่นคงและมีคุณภาพ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ

(๒) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย แผนแม่บท และแนวทางการพัฒนาระบบบำเหน็จบำนาญของประเทศ ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

(๓) ประสานงาน สนับสนุน เร่งรัด หรือให้คำแนะนำในการดำเนินงานของกองทุน หรือหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องให้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบาย แผนแม่บท และแนวทางการพัฒนาระบบบำเหน็จบำนาญของประเทศ

(๔) กำกับดูแลให้มีระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับระบบบำเหน็จบำนาญทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และให้มีการประสานระหว่างหน่วยงานที่ดำเนินการหรือกำกับดูแลระบบบำเหน็จบำนาญ

(๕) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและการประเมินผลการจัดระบบบำเหน็จบำนาญ ตลอดจนอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามลำดับ และเผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป

(๖) เชิญบุคคลมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น หรือคำแนะนำที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย แผนแม่บท และแนวทางการพัฒนาระบบบำเหน็จบำนาญของประเทศ

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๒.๓ การจัดทำแผนฯ

๒.๓.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างแผนฯ กำหนดให้ คนบ. จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างแผนฯ เพื่อเสนอต่อ คนบ. โดยคณะกรรมการจัดทำร่างแผนฯ ต้องมีจำนวนไม่เกิน ๒๕ คน โดยในจำนวนนี้ต้องเป็นกรรมการใน คนบ. อย่างน้อย ๖ คน โดยให้ คนบ. แต่งตั้งกรรมการ ๑ คน เป็นประธานคณะกรรมการจัดทำร่างแผนฯ และต้องมีผู้แทนจากองค์กรแรงงานในระบบและนอกระบบซึ่งไม่ได้เป็นกรรมการเป็นอนุกรรมการด้วย และให้ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของ สศค. คนหนึ่งเป็นเลขานุการ และเป็นผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกิน ๒ คน

๒.๓.๒ ขั้นตอนการจัดทำแผนฯ กำหนดให้คณะกรรมการจัดทำร่างแผนฯ รวบรวมข้อเสนอและแผนงานที่เกี่ยวกับระบบบำเหน็จบำนาญจากทุกภาคส่วนและเสนอต่อ คนบ. เพื่อกำหนดหลักการในการจัดทำร่างแผนฯ ดำเนินการจัดทำร่างแผนฯ และเสนอ คนบ. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และนำร่างแผนฯ ที่ คนบ. ให้ความเห็นชอบแล้วอกรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนทั่วไป รวมทั้งปรับปรุงร่างแผนฯ เพื่อเสนอ คนบ. พิจารณาเพื่อเสนอแผนฯ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

ทั้งนี้ เมื่อแผนฯ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้กองทุนหรือหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ หลังจากที่มีการประกาศแผนฯ แล้ว ให้รายงานผลการดำเนินงานและการประเมินผลการจัดระบบบำเหน็จบำนาญเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา (รายงานฯ) ทุก ๕ ปี โดยภายใน ๕ ปีแรกนับจากที่มีการประกาศแผนฯ ในราชกิจจานุเบกษา ให้ คนบ. รายงานฯ ทุกปี และให้ คนบ. ดำเนินการพิจารณาทบทวนแผนฯ ทุก ๕ ปี

๒.๔ การจัดส่งข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบการจัดทำแผนฯ

เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนฯ ให้กองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ (กบข.) จัดส่งข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลและวิเคราะห์ตามที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯ กำหนด ให้แก่ สศค. ได้แก่ (๑) อาชีพ รายได้ อายุเกษียณ (๒) จำนวนเงินสะสมและเงินสมทบที่ส่งเข้ากองทุน (๓) ข้อมูลการลงทุนและผลตอบแทนที่ได้รับของสมาชิกกองทุน (๔) ข้อมูลเกี่ยวกับบำเหน็จและบำนาญของผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ และ (๕) ข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการจัดทำแผนฯ โดย สศค. อาจขอให้สำนักงานสถิติแห่งชาติสำรวจข้อมูล หรือขอให้กองทุนหรือหน่วยงานที่ดำเนินการหรือกำกับดูแลระบบบำเหน็จบำนาญจัดส่งข้อมูลเพิ่มเติมจากที่ได้รับจาก กบข. ได้

๓. บุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายในด้านการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ หรือผลกระทบในทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

๓.๑ ผลกระทบด้านสังคม

ประชาชนจะมีรายได้หลังเกษียณที่เพียงพอ ซึ่งจะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และไม่ตกสู่ภาวะยากจน

๓.๒ ผลกระทบด้านการคลัง

ความยั่งยืนของระบบบำเหน็จบำนาญจะช่วยบรรเทาภาวะการณที่รัฐบาลต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการดูแลผู้สูงอายุจากการที่ประเทศไทยกำลังเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society)

๔. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้มีระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ หรือการกำหนดอาญา รวมทั้งหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

เนื่องจากการกำหนดนโยบายด้านระบบบำเหน็จบำนาญระดับชาติ จึงจำเป็นต้องอาศัยการพิจารณา และบูรณาการร่วมกันหลายกระทรวง เพื่อให้ระบบบำเหน็จบำนาญในภาพรวมเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ประกอบกับมีความจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบบำเหน็จบำนาญระดับชาติในการกำหนดนโยบาย

ในการนี้ สศค. จึงขอให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอต่อร่างกฎหมายดังกล่าว ภายในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ทั้งนี้ สามารถส่งความคิดเห็นทางโทรสาร หมายเลข ๐ ๒๒๗๓ ๙๙๘๗ หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ npc@fpo.go.th